Treet Yggdrasil

Tekst / illustrasjoner:
Anne Schjelderup / Clipart.com
Filosofiske spørsmål:
Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt
Sist oppdatert: 15. november 2003

Over Midgard rager et mektig tre, Yggdrasil. Det sies at røttene vokser langt ned i dypet under jorden, og at grenene strekker seg like opp til himmelen. Myten forteller også at dette er selve verdenstreet, treet som holder hele verden oppe.

Yggdrasil

Treet Yggdrasil og guden Odin var en gang ett – den gangen Odin var selve skaperen av verden – men det er så lenge siden at ingen riktig kan forstå hvordan det hang sammen.

Men det er nå slik med asken Yggdrasil at det er selve verdenstreet. Er treet friskt, vil også verden være frisk, er treet sykt, vil også verden være syk. På Yggdrasils blader kan en lese hvordan det står til med verden.

En av Yggdrasils røtter går like til Nivlheim, mørkets og kuldens opphavssted, en annen rot vokser helt inn i Muspellheim, der varme og lys har sitt opphav. Enda en rot vokser helt til Jotunheimen i verdens utkant. Grenene er alltid fulle av grønne blader, og de gror helt inn i himmelen.

Mimes brønn

Ved Yggdrasils røtter er det en brønn av visdom, som en jotne ved navn Mime hver dag drikker av. I den brønnen ligger visdommen i alt skjult.

Det sies at Odin, skaperguden, tørstet så etter å drikke av denne brønnen. Han hadde skapt verden, men han kunne ikke forstå den. Så mektig var hans skaperverk.

Derfor bønnfalt han Mime om å få drikke av brønnen, men akk, det gikk ikke; brønnen var ikke for andre enn dens vokter. Det var da Odin rev ut sitt eget øye, og ga det til Mime for å få drikke av brønnen. Slik ble Odin ikke bare guden som skapte verden, men også guden som forstår den.

De tre nornene

Men det finnes enda en brønn ved Yggdrasils røtter. Det er Urdebrønnen, brønnen som gir liv. Der sitter de tre skjebnemaktene, eller nornene – Urd, Verdande og Skuld – og bestemmer hva som skjer med alle levende vesener, guder, jotner og dverger.

Hver dag sitter de og vever på en stor vev. Trådene de vever med er selve livets tråder, og de vever alt det som skal komme til å skje. Ingen kan forandre det som er vevet inn i nornenes vev.

Ormen Nidhogg

Langt nede i Nivlheim, ligger den kjempestore ormen Nidhogg og gnager på Yggdrasils røtter. Men hver kveld øser nornene Urd, Verdande og Skuld vann fra Urdebrønnen over sårene på røttene etter Nidhoggs bitt, slik at treet ikke råtner.

Når vi har jordskjelv her oppe på jorden, så er det fordi Nidhogg hugger til på Yggdrasils rot. Men til tross for Nidhoggs stadige gnaging og bitt, og til tross for at vær og vind river i bark og grener og blader, har Yggdrasil en egen livskraft som gjør at treet gjennom all tid står oppreist og sterkt.

Filosofiske spørsmål

1. *Myten forteller at Yggdrasils grener vokser helt inn i himmelen. Og røttene strekker seg helt til verdens ende. Men hvor er egentlig verdens ende? Finnes det noen ende på en verden som er rund? Kan du tenke deg jorden og verden som noe annet enn en sirkelformet klode? Hvordan tror du vikingene forestilte seg verden?*

2. *Odin hadde skapt hele verden, men han kunne ikke selv forstå den. Merkelig! Har det hendt at du har laget noe, f.eks. en tegning, og at det var noe ved denne tegningen som du ikke helt skjønte etterpå? Tenker du gjennom alt du gjør før du gjør det? Når du skal gå over gaten, tenker du da på alt (som du burde tenke på) før du krysser gaten? Er det mulig å tenke på alt alltid? Hvem bestemmer hva vi «burde tenke på» og hva vi ikke burde tenke på?*

3. *Hvorfor tror du ingen andre enn Mime fikk lov til å drikke av visdommens brønn? Ville det ikke vært fint om alle fikk drikke av denne brønnen slik at alle ble kloke og vise? Hvorfor, hvorfor ikke?*

   Som vi alle vet går det an å bli for mett og det går an å være for sliten. Men går det også an å bli for vis? Hva med de følgende eksemplene, går det an å bli for:

   - *flink?*
   - *lydig?*
   - *ivrig?*
   - *pen?*
   - *snill?*
   - *gavmild?*

   Er det bedre å være for flink, lydig, ivrig etc. enn å være for lite flink, lydig, ivrig etc.? Spiller det noen rolle hva vi er flinke til, hvem vi er lydige overfor, hva vi er ivrige i osv.?

4. *Odin måtte rive ut sitt eget øye for å få del i visdommen. Dette må ha gjort fryktelig vondt. Tror du det er viktig å ha hatt det vondt for å kunne forstå de viktige tingene i livet? Er det alltid noe som må ofres for å oppnå et høyere gode? Må man bli ulykkelig for å finne lykken?*

5. *Det står at nornene vevet alt som skulle skje inn i den store verdensveven, og at ingen kunne gjøre forandringer i denne veven. Det vil si at alt som skjer er bestemt på forhånd. Tror*

dere at det er slik? Eller er vi alle sammen med på å bestemme hva som skal komme til å skje? Tror dere at vi alle på en måte er norner som hver dag gjør ting som får konsekvenser senere?

«Treet Yggdrasil»